

Predicting high-risk behaviors based on internal and external religious orientation and coping styles with stress among youngsters

Fatemeh Ezzati Abdolghabbar¹ , Marziyeh Alivandi Vafa^{2*}

¹Graduated from Clinical Psychology, Department of Psychology, Tabriz Branch, Islamic Azad University, Tabriz, Iran

²Associate Professor or of Psychology, Department of Psychology, Tabriz Branch, Islamic Azad University, Tabriz, Iran

ARTICLE INFO

Article Type:

Original Article

Article History:

Received: 13 Jan 2024

Revised: 5 Jun 2024

Accepted: 9 Jun 2024

ePublished: 1 Jul 2024

Keywords:

- Internal Religious Orientation
- External Religious Orientation
- Coping Styles
- High Risk Behaviors

Abstract

Background. This research investigated the relationship between internal and external religious orientation, coping methods for stress, and high-risk behaviors. The study was correlational in nature and aimed to identify how these factors interacted.

Methods. The population comprised young people aged 19 to 25 in Tabriz City in 1400. A sample of 100 individuals was selected using an available sampling method. Data were collected through Allport's Religious Orientation Questionnaire, Andler and Parker's Coping with Stress (CISS) questionnaire, and Young's High-Risk Behavior Questionnaire. SPSS version 23 was utilized to analyze the data, employing Pearson's correlation coefficient and simultaneous regression tests.

Results. The findings revealed a significant negative correlation between internal religious orientation and various high-risk behaviors (such as violence, vandalism, drug use, alcohol consumption, and unhealthy sexual relations). Conversely, external religious orientation showed a significant positive correlation with high-risk behaviors. Among the behaviors analyzed, alcohol consumption and unhealthy sexual relations exhibited the strongest relationships. Additionally, a negative correlation was identified between problem-oriented coping strategies and high-risk behaviors, whereas emotion-oriented and avoidance coping strategies had a positive correlation with high-risk behaviors.

Conclusion. The study concludes that individuals with an internal religious orientation exhibit better behavioral control compared to those with an external orientation. Furthermore, individuals who employ problem-oriented coping strategies demonstrate greater satisfaction in managing stressful events ($P < 0.05$).

Practical Implications. The results suggest that educational interventions targeting young people in schools and universities should focus on understanding the concepts of internal and external religious orientations. This understanding may help reduce engagement in high-risk behaviors.

How to cite this article: Ezzati Abdolghabbar F, Alivandi Vafa M. Predicting High-Risk Behaviors Based on Internal and External Religious Orientation and Coping Styles with Stress among Youngsters. *Spirituality Research in Health Sciences*. 2024;2(2):100-112. doi: 10.34172/srhs.2024.009 (Persian)

Extended Abstract

Background

In the theoretical exploration of the relationship between internal and external religious orientation and risky behaviors, it is essential to examine all aspects of human life—both physiological and metaphysical—and their effects on behavior. This

understanding is crucial for preventing rebelliousness in individuals, who are constantly faced with choices and decisions. Existential psychology emphasizes the fundamental humanity of individuals, highlighting the importance of discovering one's identity and the meaning of life. Prominent psychologists such as

* Corresponding author; Email: m.alivand@iaut.ac.ir

2024 ©The Authors. This is an Open Access article published by Tabriz University of Medical Sciences under the terms of the Creative Commons Attribution CC BY 4.0 License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited

Rollo May, Abraham Maslow, Carl Rogers, and others have strongly focused on this aspect.

It is believed that ineffective and chaotic coping methods lead to poor adaptation to stressful events, resulting in increased anxiety and depression. In contrast, problem-oriented coping strategies are associated with better adjustment and improved mental health. Today, a holistic approach to stress management, which integrates mental, physical, spiritual, and emotional abilities, empowers individuals to handle stress effectively and ensures their psychological well-being.

The present research aimed to investigate the relationship between internal and external religious orientation, coping methods for stress, and high-risk behaviors. This study was correlational in nature.

Methods

The population for this research included all young people aged 19 to 25 in Tabriz City in 1400, from which 100 participants were selected using an available sampling method. Data were collected using three questionnaires: Allport's Religious Orientation Questionnaire, Andler and Parker's Coping with Stress Questionnaire (CISS), and Young's High-Risk Behavior Questionnaire. The data were analyzed using SPSS version 23. Descriptive statistics were employed to determine religious orientation and coping methods, while inferential statistics, including Pearson's correlation test and simultaneous regression analysis, were used to test the hypotheses and answer the research questions.

Results

The results indicate that internal and external religious orientation, along with coping methods for stress, significantly influence the occurrence of high-risk behaviors among young people. The first hypothesis, which assessed the role of internal and external orientation in predicting high-risk behaviors, found a significant negative correlation between internal orientation and various high-risk behaviors (including violence, vandalism, drug use, alcohol consumption, and unhealthy sexual relations). Conversely, a significant positive correlation was identified between external religious orientation and

high-risk behaviors, particularly in relation to alcohol consumption and unhealthy sexual relations. These findings suggest that individuals with an internal orientation exhibit better behavioral control than those with an external orientation.

The second hypothesis examined the role of coping methods in predicting high-risk behaviors, revealing a negative correlation between problem-oriented coping and high-risk behaviors, while emotion-oriented and avoidance coping methods showed a positive correlation with high-risk behaviors. The research question regarding the contribution of each variable in predicting high-risk behaviors indicated that internal/external religious orientation and coping methods accounted for 98% of the variance in high-risk behaviors. These findings confirm that both religious orientation and coping strategies can predict high-risk behaviors among young people, aligning with previous research.

The findings of the first hypothesis are consistent with studies by Delmar Sanchezfuentes and Santos Ilgia (2014), as well as Tavares Loireva, Rezende Queleva et al., and Koenig (1988). Research has shown that more religiously conservative individuals tend to be less permissive regarding premarital sex and engage in fewer illegal acts, such as extramarital sexual relations. Additionally, Allport's findings (2006) indicate a negative correlation between internal religious orientation and anxiety, narcissism, drug use, and particularly illicit sexual relations. Delmar Sanchezfuentes and Santos Ilgia's systematic review (2014) highlights the role of religion and spirituality in promoting sexual satisfaction.

The second hypothesis further supports the idea that coping methods can predict high-risk behaviors among young people, with problem-oriented coping showing a negative significant relationship with high-risk behaviors, while emotion-oriented coping was positively associated.

Conclusion

The findings of this study suggest that individuals with an internal religious orientation demonstrate better control over their behavior compared to those with an external orientation. Additionally, individuals employing problem-oriented coping strategies are

more effective in managing stressful situations. Psychologists like Fromm and Jung have emphasized the connection between behavioral deviations and religiosity, while Allport has sought to clarify this relationship through empirical research. Religious psychologists advocate for ongoing research in religion with various cognitive orientations to identify more accurate alternatives. Internal religious orientation serves as a self-generated motivation that does not rely on external control to prevent deviant

behavior. Freud acknowledged that civilization is rooted in religion, which has significantly contributed to human development. The absence of this complex "poison" of religion could lead to difficulties in coping with life. In summary, the type of religious orientation individuals possess plays a crucial role in preventing or contributing to deviant behaviors, as does the coping style they employ in facing daily life challenges.

پیش‌بینی رفتارهای پرخطر بر اساس جهت‌گیری مذهبی درونی/ برونی و شیوه‌های مقابله با استرس در جوانان*

فاطمه عزتی عبدالجبار^۱، مرضیه علیوندی وفا^۲ ID

^۱دانش آموخته رشته روانشناسی بالینی، گروه روانشناسی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران.
^۲دانشیار روانشناسی، گروه روانشناسی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران.

چکیده

زمینه. تحقیق حاضر با هدف بررسی رابطه جهت‌گیری مذهبی درونی/ برونی و شیوه‌های مقابله با استرس با رفتارهای پرخطر انجام شد.

روش کار. جامعه‌ی آماری مورد مطالعه در این پژوهش شامل کلیه جوانان ۱۹ تا ۲۵ سال شهر تبریز در سال ۱۴۰۰ می‌باشد که از این تعداد ۱۰۰ نفر به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. جهت گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌ی جهت‌گیری مذهبی آلپورت، پرسشنامه شیوه‌های مقابله با استرس (CISS) آندلر و پارکر و پرسشنامه‌ی رفتارهای پرخطر یانگ استفاده شد.

یافته‌ها. نتایج نشان داد که بین جهت‌گیری درونی و تک تک متغیرهای رفتارهای پرخطر (خشونت، رفتارهای وندالیسمی، مصرف مواد مخدر، مشروبات الکلی و روابط جنسی ناسالم) همبستگی منفی معنی‌دار و جهت‌گیری مذهبی برونی با رفتارهای پرخطر همبستگی مثبت معنی‌دار وجود دارد. که در این بین مصرف مشروبات الکلی و روابط جنسی ناسالم، نسبت به متغیرهای دیگر بیشترین رابطه معناداری را نشان دادند. همچنین نتایج حاکی از همبستگی منفی بین مقابله با استرس مسئله‌مدار با رفتارهای پرخطر و همبستگی مثبت به روش هیجان‌مدار و اجتنابی با رفتارهای پرخطر بود.

نتیجه‌گیری. با توجه به نتایج به دست آمده در این مطالعه می‌توان نتیجه گرفت که اشخاص دارای جهت‌گیری درونی در مقایسه با کسانی که جهت‌گیری برونی دارند نسبت به کنترل رفتار خود، عملکرد بهتری داشتند. همچنین، افراد با مقابله‌ی مسئله‌مدار از نحوه‌ی کنترل رویدادهای استرس‌زا رضایت بیشتری داشتند. ($p < 0/05$).
پایامدهای عملی. از نتایج حاصل اینگونه استنباط می‌شود که بهتر است مداخله‌های آموزشی جوانان در مدارس و دانشگاه‌ها به سمت درک معنی و مفهوم جهت‌گیری مذهبی درونی سوق داده شود. بعلاوه، می‌توان با افزایش آموزش مقابله مساله‌مدار، رفتارهای پرخطر را تحت تأثیر قرار داد.

اطلاعات مقاله

نوع مقاله:

مقاله پژوهشی

سابقه مقاله:

دریافت: ۱۴۰۲/۱۰/۲۳

اصلاح نهایی: ۱۴۰۳/۳/۱۶

پذیرش: ۱۴۰۳/۳/۲۰

انتشار برخط: ۱۴۰۳/۴/۱۱

کلیدواژه‌ها:

- جهت‌گیری مذهبی
- درونی/ برونی
- سبک‌های مقابله با استرس
- رفتارهای پرخطر

مقدمه

انگیزش اصلی انسان گرایش به رشد، تکامل و خودشکوفایی است. ولی، گاه رشد سالم با موانع و خطرهایی مواجه می‌شود، به طوری که رفتارهایی در قالب رفتارهای پرخطر در فرد، قابل شناسایی و تعریف می‌شود. رفتارهای پرخطر به خصوص در سنین نوجوانی و جوانی عمدتاً می‌تواند شامل خشونت، اضطراب، اعتیاد به مصرف مواد مخدر و مشروبات الکلی و عواقب ناشی از آن مانند بالا رفتن میزان جنایات (قتل و بهره‌کشی از کودکان که هر دو با مصرف الکل ارتباط دارند)، رفتارهای مرتبط با صدمات و آسیب رساندن به دیگران

یا اشیاء (وندالیسم)، خودکشی و رفتارهای جنسی ناسالم می‌باشد.^۱ با وجود برنامه‌های آموزشی از قبیل مشاوره‌های کوتاه مدت و آموزش‌های فشرده در محیط‌های بالینی و همچنین اعمال قوانین مختلف انجام شده، رفتارهای آسیب‌زا و پرخطر همچنان رو به افزایش است. استفاده از حربه مجازات و تنبیه نیز نقش قاطع و کاملاً مؤثری در کنترل رفتار و کاهش جرم ندارد. حتی در برخی موارد، مجازات و اقدامات سرکوب‌گر و برچسب زنده می‌توانند موجب گرایش به بزهکاری و جرم گردد.^۲

* نویسنده مسؤول: ایمیل: m.alivand@iaut.ac.ir

حق تالیف برای مولفان محفوظ است. این مقاله با دسترسی آزاد توسط دانشگاه علوم پزشکی تبریز تحت مجوز کپی‌رایت کامنز 4.0 (http://creativecommons.org/licenses/by/4.0) منتشر شده که طبق مفاد آن هرگونه استفاده تنها در صورتی مجاز است که به اثر اصلی به نحو مقتضی استناد و ارجاع داده شده باشد.

زندگی اعمال نقش میکند.^۶ در اصل، هر انسان زنجیره ای بی پایان از قطب‌های متضاد مثل خوب- بد و درون- بیرون است.^{۱۹} که برای رهایی از تضادها نیاز به تعادل و گرایش به مثبت هاست. در واقع، انسان برای پیش گیری از خطر درماندگی و فشارهای روانی حاصل از تضادهای وجودی، نیاز به جهت گیری معنی دار و متعالی دارد.^۸ نداشتن جهت متعالی در زندگی وضعیتی است که فرد در آن وضعیت در مورد اعتقادات خود دچار تردید شده و دچار بیگانگی از خود می شود، مقوله ای که توسط فروم تاکید شده است. مطالعات نشان داده است هر چه فرد احساس بیگانگی و بی معنایی بیشتری تجربه کند شدت گرایش وی به رفتارهای انحرافی افزایش و ارزیابی شناختی او از موقعیت استرس زا نیز دچار انحراف می شود.^{۲۰،۱۷}

در حوزه روانشناسی، برخی نظیر فروم و یونگ، به صراحت به این که بین انحرافات رفتاری و دینداری افراد رابطه وجود دارد تأکید می کنند. برخی نیز مانند آلپورت، به صورت روشمند و تجربی تر با گردآوری مدارک مشخص در پی روشن کردن این مهم هستند. یافته های آلپورت بیانگر همبستگی منفی، بین جهت گیری مذهبی درونی با اضطراب، خودشیفتگی، مصرف مواد مخدر و به خصوص روابط جنسی نامشروع می باشد.^۸ فیلسوفان و دانشمندان در نگاه انسان گرایی نیز، راجرز معتقد است که انسان فقط خصوصیات یک ماشین را ندارد و آن گونه که فروید می گفت بمانند عروسکی در دست انگیزه های ناخودآگاه خود نیست؛ بلکه موجودی است که آزادی و اختیار دارد و می تواند خود را تعریف کرده و کنترل کند.^۹ بررسی ها نشان داده است که باورهای متعالی و خدامدار ممکن است بر اشخاص تأثیر بازدارنده داشته و باعث رفتارهای حفاظتی بهداشتی شود.^{۱۰} در این راستا، فرانکل نیز معتقد است دینداری ابتدایی یا فطری امروزه در بسیاری از مردم نه به صورت هشیار بلکه به طور ناهشیار وجود دارد و شاید هم سرکوب شده باشد. نتیجه این امر احساس پوچی، بی معنایی و بیهودگی است که به طور روز افزون آشکار می شود. این خلاء وجودی در سراسر جهان به صورت استرس، افسردگی، خودکشی، اعتیاد به الکل، مواد مخدر، پرخاشگری مخرب و رفتارهای پرخطر دیگر جلوه گری می شود.^{۱۱} در واقع، نشان داده شده است که باور نداشتن به یک مبدا قدرتمند و مانا میتواند انسان و جامعه را به سوی هرج و مرج، بی تمدنی و نابسامانی اخلاقی روانی ببرد.^{۱۲} با اینکه فروید دین را روان آزرده می دانست، خود معترف شده که تمدن زاینده دین است و دین خدمت بسیاری به تمدن انسانی کرده است و پذیرفت که، نبود این سم تلخ و شیرین (دین) به طور حتم تحمل زندگی را دشوار خواهد کرد. یونگ در انتقاد خود از فروید در مورد دین، نه

بهترین شیوه پیش گیری از بروز یک مشکل تمرکز بر علل پدید آیی آن و افرادی است که بیشترین میزان خطر را دارا هستند.^۱ اکثر بزهکاران و منحرفین اجتماعی که گرایش به رفتارهای پرخطر دارند، به پسیکوپاتی، کژخویی یا روان رنجوری مبتلا هستند. این افراد از نظر عاطفی افرادی بی قید و لایبالی هستند، محبت و خشم برای آنها یکسان است، در دوستی ها ناپایدارند، هیچ گونه احساس مسئولیت نمی کنند و اساساً به اصول اخلاقی پایبند نیستند و مقدار مصرف مواد در آنها بیشتر از جامعه عادی است.^۳ بعلاوه، نحوه زندگی نوجوانان بزهکار یا نوجوانان با رفتارهای پرخطر به خصوص مبتلایان به پسیکوپاتی و وندالیسم ها به تدریج که رشد می کنند به سمت لذت طلبی سوق می یابد و مشخصه ای آن مصرف مشروبات الکلی، بی بند و باری جنسی، انتخاب شغل های نیمه وقت که نیازمند تجربه و کارآموزی خاصی نیست و بیکاری های پی در پی است. این روحیه عام ضد اجتماعی در نوجوانان و جوانان تکرارکننده جرم اغلب با عدم تربیت کافی، شرایط خانوادگی ضعیف، محروم و یا مجرمیت خانواده همراه است.^۴

در نظریه روان کاوی فروید، در تبیین رفتار انحرافی به مسأله ای ضمیر نهاد، خود و فراخود اشاره شده است.^۲ فروید مدعی است که چنانچه جامعه پذیری طبیعی در دوران کودکی شخص طی نشده باشد نوعی خود برتر با فراخود ناقص تشکیل شده، استانداردهای رفتار یا وجدان اخلاقی توسعه نیافته و لذا چنین شخصی فاقد اخلاق خواهد بود و کج روی به وجود می آید.^۵ در نگاه نوفرویدی ها نیز رفتار انحرافی یک بیماری است که اگر درمان نشود به یک بیماری وخیم یا رفتار بیمارگون تبدیل می شود. لذا در رویکرد روان شناسی علل انحراف، عواملی از قبیل ناپهنجاری های شخصیتی و فشارهای روانی هیجانی مطرح می باشد. برخی دیگاه ها نیز با تاکید بر رابطه هوش و انحراف رفتاری، بر این باورند که افراد کم هوش به دلیل اجتماعی شدن ناقص، عدم کنترل بر تمایلات و هیجان ها و درک ناقص از مسایل اخلاقی بیشتر مستعد بزهکاری اند و در رابطه با شخصیت و انحراف، شخصیت روان رنجور به عنوان عاملی در تبیین انحراف در نظر گرفته شده است.^۶

پژوهش ها نشان می دهد که نحوه تحلیل شخص از هر بحران رشدی که روی می دهد و پاسخ وی به آن کاملاً به ویژگی های ساختار مرحله ای ایمان و باور او بستگی دارد. ایمان بازتاب استعداد آدمی است در دیدن، احساس کردن بُعدی متعال، رفتار بر اساس آن و بازتاب ظرفیت اوست در ادراک معنایی که فراتر از مادیات صرف است. ایمان بعنوان یک ویژگی ذاتی بشر بوده و اساسی ترین مقوله مذهبی، جهت گیری یا پاسخ تمام عیار انسان به خویش، دیگران و هستی است؛ به طوری که نیروی نظم دهنده رفتار در

متأثر مقابله با استرس می‌باشد. رفتار انسان کاملاً جبری نیست و می‌تواند بر اساس قدرت‌های شناختی فرد، آزادانه و اختیاری باشد.^۹ در اصل، نداشتن مهارت و تسلط کافی در استفاده از شیوه‌های مقابله با استرس‌های روزمره زندگی موجب سلب آرامش، عدم کنترل خشونت و رفتار به شکل هیجان محور می‌شود که در اکثر موارد منجر به اتفاقات ناگوار از جمله جراحات و قتل می‌شود. گاهی جوانان به خصوص در ایران به دنبال کاهش تنش‌ها، تسکین خستگی، فراموشی ناکامی‌ها، فرار از واقعیت‌ها، خوش‌گذرانی و کسب لذت به مصرف مواد مخدر و مشروبات الکلی بعنوان رفتارهای پرخطر روی می‌آورند.^۲ با اینکه انسان در مقام موجودات بشری دارای توانایی درونی برای کنار آمدن با مقدار مشخص استرس است؛ نتایج نشان داده‌اند که عموماً مقابله‌ی مسئله - مدار از قبیل برنامه‌ریزی با سازگاری شخصی و تحصیلی و مقابله‌ی هیجان - مدار مثل مقابله‌ی پرخاشگری با مشکلات رفتاری و هیجانی ارتباط مثبت و معنی‌دار دارد.^{۱۸،۲۳} سبک‌های مقابله‌ای پیش‌بینی کننده‌های خوبی برای مشکلات رفتاری و هیجانی هستند. مقابله‌ی اجتنابی و هیجانی به سازگاری نه چندان رضایت بخش با رویدادهای استرس‌زا منجر می‌شود و افرادی که از این راهبردها استفاده می‌کنند معمولاً مضطرب و افسرده هستند. مقابله‌ی مسئله مدار با استرس سازگارانه‌ترین راهبرد مقابله‌ای است. کسانی که از مقابله‌ی عملی استفاده می‌کنند، از نحوه‌ی کنترل رویدادهای استرس‌زا رضایت بیشتری دارند و کمتر افسرده می‌شوند. مدیریت کل گرایانه‌ی استرس بر این فرض استوار است که تلفیق توانایی‌های ذهنی، جسمانی، معنوی و هیجان‌ها انسان را در مقابله با استرس توانمند می‌سازد.^{۱۹} با عنایت به اهمیت نقش باورهای دینی و روش‌های مقابله با فشارهای روانی در دنیای امروز، این تحقیق نقش جهت‌گیری مذهبی درونی و برون‌ی و شیوه‌های مقابله با استرس را در پیش‌بینی رفتارهای پرخطر بررسی کرده است.

روش کار

با توجه به ساخت تحقیق حاضر، روش تحقیق در این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی می‌باشد. جامعه‌ی آماری مورد مطالعه در این پژوهش شامل کلیه‌ی جوانان ۱۹ تا ۲۵ سال شهر تبریز در سال ۱۴۰۰ می‌باشد. بر اساس نظر Onwuegbuzie و Collins، حجم نمونه در مطالعات همبستگی حداقل ۶۱ شرکت کننده در سطح معنی داری ۰/۰۵/پیشنهاد شده است.^{۲۰} در تحقیق حاضر نیز برای بالا بردن پایایی تحقیق، ۱۰۰ نفر استفاده شده است. لازم به ذکر است که برای انتخاب نمونه‌ی تحقیق نیز از روش نمونه‌گیری در دسترس استفاده شد. همچنین، برای سنجش متغیرهای تحقیق، از ابزارهای زیر استفاده گردید.

تنها دین را روان‌آزردگی نمی‌دانست بلکه نبودن آن را روان‌آزردگی می‌دانست.^{۱۳} در این نگاه که خودمحوری و عدم رشد و تکامل شخصیت از مهمترین ویژگی شخصیت‌ها با رفتارهای پرخطر می‌باشد؛^{۱۴} به عقیده یونگ، خودمداری و فردیت‌گرایی تنها یک مرحله در مسیر فردیت است. وی تغییر من مدعی و اتحاد من و خود را مهم دانسته و به پویایی معنوی بها داده است. در حقیقت، انسان تنها از طریق بازگشت به سوی مبدا و تجلی ماهیت ازلی خود است که می‌تواند دیگر بار معنای زندگی خود را برقرار سازد.^{۱۳} بر اساس مطالعات، قرن اخیر قرن بازگشت به مذهب، معنویت و اخلاق نامگذاری شده است. انسان سرگشته و ناامید از ناملایمات و سختی‌های حاصل از زندگی ماشینی و صنعتی، خلاء وجودی و معنوی عمیقی را احساس می‌کند که جز با پناه بردن به معنویت، اخلاق، ارزش‌ها و ماهیت فطری و اصیل خود، طعم شیرین خوشبختی و آرامش را تجربه نخواهد کرد.^{۱۵} در این حوزه، آلپورت (۱۹۶۸) نوع جهت‌گیری مذهبی را مطرح کرده که مذهب طیف وسیعی است که از یک سو برای افراد معنایی ابزاری دارد و از سوی دیگر نوعی معنا و معنایی است که خود انگیزه اصلی زندگی است و ارزش درونی دارد. مذهب درونی به خودی خود برای فرد جنبه انگیزشی دارد و به دیگر محرك‌ها نیازی ندارد. فرض او این است که مذهب بیرونی کمتر از مذهب درونی جنبه پیشگیرانه و درمانگرانه دارد. مذهب درونی به شکل ابزاری سازمان نمی‌گیرد و وسیله‌ای برای کنترل ترس‌ها و کسب آسایش یا آرزوهای کمال جویانه نیست. آلپورت معتقد بود که تنها مذهب با جهت‌گیری درونی است که سلامت روانی را تضمین می‌کند.^{۱۶} بر اساس مطالعات، میزان بالای مذهب درونی با سطح پایین‌تر افسردگی، اضطراب، رفتارهای پرخطر و انحرافی، رفتارهای نامناسب جنسی و اعتیاد و اعتماد به نفس بیشتر بعد از وقایع منفی زندگی رابطه دارد و میزان خودکشی در افراد مذهبی به علت حمایت اجتماعی، وجود شبکه اجتماعی نزدیک و صمیمی کمتر می‌باشد.^{۱۵،۲۲ و ۳۰ و ۳۹، ۲۸} بر اساس تحقیقات مرتبط، نگرش اخلاقی مبتنی بر مذهب ممکن است درگیری نوجوانان و جوانان در رفتارهای پرخطر از قبیل مقاربت جنسی ناسالم و استفاده از الکل را کاهش دهد.^{۱۷} ولی، این اعتقاد نباید در جوانان نقش منفعلانه به خود بگیرد؛ به این ترتیب که همه تصمیمات را به خدا واگذار کنند و در اتخاذ تصمیمات حفاظتی (مهارت مقابله با استرس) کم توان بمانند.^{۱۸}

عوارض ناشی از انحرافات رفتاری شامل عوارض فردی، خانوادگی، شغلی، اقتصادی و اجتماعی می‌باشد. انسان جهت مقابله با استرس‌ها و نگرانی‌های حاکی از قطب‌های متضاد وجودی، نیازمند کاربرد راهبردهای مناسب و همچنین علمی مانند شیوه‌های

مدار ۵۵/۰، اجتنابی ۹۳/۰، در نمونه اصلی مقیاس مقابله با بحران اندلر و پارکر، ضریب همسانی درونی کل ۹۲/۰ گزارش شده است. این ضریب برای سه مقیاس اصلی آن در مقابله مسأله- مدار برای پسران و دختران به ترتیب ۹۰/۰ و ۹۲/۰، مقابله هیجان- مدار به ترتیب ۸۵/۰ و ۸۲/۰ برای مقابله اجتنابی به ترتیب ۸۲/۰ و ۸۵/۰ گزارش شده است.^{۲۲}

- مقیاس سنجش رفتارهای پرخطر باینگ (YRBSS): این پرسشنامه دارای ۳۸ سؤال بوده و هدف آن سنجش میزان خطرپذیری در نوجوانان از ابعاد مختلف گرایش به مواد مخدر، گرایش به الکل، گرایش به سیگار، گرایش به خشونت، خرابکاری، گرایش به رابطه با جنس مخالف و رفتار جنسی ناسالم و گرایش به رانندگی خطرناک می‌باشد. شیوه نمره دهی آن براساس طیف لیکرت پنج گزینه ای؛ «کاملاً موافقم، تقریباً موافقم، تقریباً مخالفم، کاملاً مخالفم» است. برای بدست آوردن امتیاز مربوط به هر بعد، مجموع امتیازات مربوط به تک تک سوالات آن بعد را باهم محاسبه می‌نمائیم. امتیازات بالاتر در هر بعد نشان دهنده تمایل بالاتر فرد پاسخ دهنده به آن بعد خواهد بود و برعکس. نمره کلی این پرسشنامه از ۳۸ تا ۱۹۰ خواهد بود. امتیازات بالاتر نشان دهنده میزان خطرپذیری نوجوان پاسخگو بالاتر خواهد بود و برعکس. در پژوهش زاده محمدی و همکاران^{۲۴} تحلیل عاملی اکتشافی با مولفه‌های اصلی نشان داد که این پرسشنامه مقیاسی هفت بعدی است، که ۶۴/۸۴ درصد واریانس خطرپذیری را تبیین می‌کند.

یافته‌ها

در این قسمت، نتایج حاصل از آمار توصیفی و آزمون فرضیه ها ارائه شده است. لازم به ذکر است که به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار آماری SPSS نسخه ۲۳ استفاده شد. با توجه به اینکه مقدار Sig برابر ۰/۰۰۱ و کمتر از ۰/۰۵ است، فرض صفر در سطح معنی داری ۰/۰۵ رد می‌شود، یعنی با اطمینان ۹۵ درصد، نرمال بودن متغیرها رد می‌شود؛ ولی با توجه به اینکه تعداد داده‌ها به حد کافی زیاد (بیشتر از ۳۰ نفر) است می‌توان از آزمون همبستگی استفاده کرد.

- پرسشنامه جهت گیری مذهبی آلپورت: در مقیاس جهت گیری مذهبی تهیه شده توسط آلپورت،^{۲۱} پرسشنامه جهت گیری مذهبی دارای ۲۱ سؤال است. در این پرسشنامه جهت گیری مذهبی به دو قسمت جهت گیری مذهبی درونی و جهت گیری مذهبی بیرونی است که جهت گیری درونی موارد؛ ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱ و جهت گیری بیرونی موارد؛ ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵ می‌باشد. برای پاسخگویی به سئوالات پرسشنامه از طیف چهار درجه‌ای لیکرت استفاده شده است. درجات این مقیاس لیکرتی عبارتند از «کاملاً موافقم، تقریباً موافقم، تقریباً مخالفم، کاملاً مخالفم» به منظور سنجش روایی و پایایی پرسشنامه از روش بازآزمایی و ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است. ضریب آلفای کرونباخ ۷۹۵/۰ می‌باشد و با توجه به اینکه سطح معنی داری بزرگتر از ۷/۰ است؛ نتیجه می‌گیریم پرسشنامه از پایایی قابل قبولی برخوردار است. اعتبار مقیاس توسط جان بزرگی در یک گروه نمونه ۲۳۵ نفری از دانشجویان دانشگاه‌های تهران با اعتبار ۷۳۷/۰ براساس آلفای کرونباخ محاسبه گردید. در پژوهش مختاری (۱۳۷۹) نیز اعتبار این مقیاس به روش آلفای کرونباخ معادل ۷۱۲/۰ بدست آمد.

- مقیاس مقابله با استرس (CISS) آندلرو پارکر: پرسشنامه مقابله با بحران، سه زمینه اصلی رفتارهای مقابله ای را دربرمی‌گیرد؛ ۱. مقابله‌ی مسئله مدار ۲. مقابله هیجان مدار ۳. مقابله‌ی اجتنابی یا فرار و دو مقیاس فرعی سردرگمی یا فکرکردن به مسائل خوشایند و روی آوردن به مسائل اجتماعی است؛ که شامل ۴۸ ماده می‌باشد. پاسخ‌ها به صورت ۵ درجه ای لیکرت؛ از هرگز (۱) تا همیشه (۵)، حداقل نمره برای هر ماده ۱ و حداکثر ۵ است. اگر آزمودنی به بیش از ۵ سؤال پاسخ ندهد آزمون نامعتبر هست و نباید نمره گذاری شود دامنه تغییرات سه نوع رفتار رویارویی از ۱۶ تا ۸۰ است. به عبارتی آزمودنی در هر کدام از سه رفتار نمره بالاتری کسب کند، شیوه رویارویی غالب فرد در نظر گرفته می‌شود. برای به دست آوردن پایایی و روایی پرسشنامه از آلفای کرونباخ و به منظور محاسبه همبستگی عوامل پرسشنامه از ضریب همبستگی پیرسون استفاده گردیده و نتایج ذیل بدست آمده است. مسأله مدار ۵۸/۰، هیجان

جدول ۱. اطلاعات جمعیت شناختی مربوط به میانگین رفتارهای پرخطر نمونه ها

رفتارهای پرخطر	تعداد	میانگین
خشم	۱۰۰	۹/۸۴
وندالیسم	۱۰۰	۵/۴۹
مصرف مواد مخدر	۱۰۰	۱۴/۹۳
مصرف الکل	۱۰۰	۱۶/۸۸
روابط ناسالم جنسی	۱۰۰	۲۲/۹۱

جدول ۲. آزمون کولموگروف اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن متغیرهای تحقیق

متغیرها	میانگین	انحراف استاندارد	Z کولموگروف اسمیرنوف	P
درونی گیری جهت	۲۴/۳۸	۸/۴۲	۰/۳۰	۰/۰۰۱
برونی گیری جهت	۲۹/۷۰	۱۱/۳۲	۰/۳۰	۰/۰۰۱
مدار مسئله	۵۲/۷۲	۱۸/۴۳	۰/۳۵	۰/۰۰۱
مدار هیجان	۵۰/۲۷	۱۳/۴۰	۰/۳۲	۰/۰۰۱
اجتنابی	۲۳/۸۰	۱۱/۱۴	۰/۲۲	۰/۰۰۱
رفتارهای پرخطر	۸۲/۴۸	۳۵/۸۵	۰/۳۵	۰/۰۰۱

جدول ۳. ضرایب همبستگی بین جهت گیری مذهبی درونی با رفتارهای پرخطر

متغیرها	تعداد	همبستگی	معنی داری
متغیرهای ملاک	۴۴	-۰/۸۹	۰/۰۰۱
خشونت	۴۴	-۰/۸۸	۰/۰۰۱
وندالیسم	۴۴	-۰/۸۱	۰/۰۰۱
مصرف مواد مخدر	۴۴	-۰/۹۴	۰/۰۰۱
مصرف مشروبات الکلی	۴۴	-۰/۹۳	۰/۰۰۱
روابط جنسی ناسالم	۴۴	-۰/۹۸	۰/۰۰۱
رفتارهای پرخطر	۴۴		

نتایج حاصل نشان می‌دهد که بر اساس سطح معنی داری ۰/۰۰۱ بین جهت گیری مذهبی درونی و مؤلفه‌های رفتارهای پرخطر رابطه معنی دار وجود دارد و مصرف مشروبات الکلی با (۰/۹۴-) نسبت به بقیه متغیرها بیشترین میزان همبستگی منفی را نشان داده است.

نتایج حاصل نشان می‌دهد که بر اساس سطح معنی داری ۰/۰۰۱ بین جهت گیری مذهبی درونی و مؤلفه‌های رفتارهای پرخطر رابطه معنی دار وجود دارد. ضرایب همبستگی نشان می‌دهند بین

جدول ۴. ضرایب همبستگی بین جهت گیری مذهبی برونی با رفتارهای پرخطر

متغیرها	تعداد	همبستگی	معنی داری
متغیرهای ملاک	۵۶	۰/۸۴	۰/۰۰۱
خشونت	۵۶	۰/۸۹	۰/۰۰۱
وندالیسم	۵۶	۰/۷۷	۰/۰۰۱
مصرف مواد مخدر	۵۶	۰/۹۷	۰/۰۰۱
مصرف مشروبات الکلی	۵۶	۰/۹۸	۰/۰۰۱
روابط جنسی ناسالم	۵۶	۰/۹۶	۰/۰۰۱
رفتارهای پرخطر	۵۶		

نتایج بدست آمده بیانگر این است که بر اساس سطح معنی داری ۰/۰۰۱، بین جهت گیری مذهبی برونی و مؤلفه‌های رفتارهای پرخطر رابطه معنی دار وجود دارد. میزان r نشان می‌دهد بین مؤلفه‌های جهت گیری مذهبی برونی و رفتارهای پرخطر رابطه مثبت معنی دار وجود دارد. و متغیر روابط جنسی ناسالم با (۰/۹۸) بیشترین میزان همبستگی مثبت را نسبت به بقیه متغیرها نشان داده است.

جدول ۵. نتایج تحلیل واریانس (ANOVA) پیش بینی رفتارهای پرخطر بر اساس جهت گیری مذهبی درونی/ برونی

آماره	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	معنی داری
رگرسیون	۱۲۴۵۵۴/۲۲۸	۲	۶۲۲۷۷/۱۱۴	۲۲۳۰/۱۵۱	۰/۰۰۱
باقیمانده	۲۷۰۸/۷۳۲	۹۷	۲۷/۹۲۵		
مجموع	۱۲۷۲۶۲/۹۶۰	۹۹			

با توجه به جدول فوق سطح معنی داری $P = ۰/۰۰۱$ از سطح احتمال خطا $\alpha = ۰/۰۵$ ، کمتر است؛ که بیانگر معنی دار بودن معادله خطی می‌باشد.

جدول ۶. ضرایب بتا پیش بینی رفتارهای پرخطر بر اساس جهت گیری مذهبی درونی / برونی

معنی داری	خطای معیار برآورد شده	بتا	متغیرهای پیش بینی
۰/۰۰۱	۰/۲۰۱	-۰/۷۱۱	جهت گیری مذهبی درونی
۰/۰۰۱	۰/۱۴۹	۰/۲۸۹	جهت گیری مذهبی برونی

با توجه به اطلاعات به دست آمده در جدول فوق، مقدار بتا نشان دهنده این است که جهت گیری مذهبی برونی بیشترین سهم را در پیش بینی رفتارهای پرخطر دارد.

جدول ۷. ضرایب همبستگی بین شیوه ی مقابله با استرس به صورت مسئله مدار با رفتارهای پرخطر

متغیرها	تعداد	همبستگی	متغیر پیش بین (مسئله مدار)
متغیرهای ملاک			معنی داری
خشونت	۱۰۰	-۰/۹۱	۰/۰۰۱
وندالیسم	۱۰۰	-۰/۹۵	۰/۰۰۱
مصرف مواد مخدر	۱۰۰	-۰/۸۷	۰/۰۰۱
مصرف مشروبات الکلی	۱۰۰	-۰/۹۴	۰/۰۰۱
روابط جنسی ناسالم	۱۰۰	-۰/۹۳	۰/۰۰۱
رفتارهای پرخطر	۱۰۰	-۰/۹۹	۰/۰۰۱

نتایج حاصل نشان می دهد که بر اساس سطح معنی داری ۰/۰۰۱ بین شیوه ی مقابله با استرس به صورت مسئله مدار و مؤلفه های رفتارهای پرخطر رابطه معنی دار وجود دارد. میزان r ، نشان می دهد، بین مولفه های شیوه مقابله با استرس به صورت مسئله مدار و

جدول ۸. ضرایب همبستگی بین شیوه ی مقابله با استرس به صورت هیجان مدار با رفتارهای پرخطر

متغیرها	تعداد	همبستگی	متغیر پیش بین (هیجان مدار)
متغیرهای ملاک			معنی داری
خشونت	۱۰۰	۰/۸۳	۰/۰۰۱
وندالیسم	۱۰۰	۰/۹۳	۰/۰۰۱
مصرف مواد مخدر	۱۰۰	۰/۷۴	۰/۰۰۱
مصرف مشروبات الکلی	۱۰۰	۰/۹۲	۰/۰۰۱
روابط جنسی ناسالم	۱۰۰	۰/۹۴	۰/۰۰۱
رفتارهای پرخطر	۱۰۰	۰/۹۴	۰/۰۰۱

بر اساس سطح معنی داری ۰/۰۰۱ بین شیوه مقابله با استرس به صورت هیجان مدار و مؤلفه های رفتارهای پرخطر رابطه معنی دار وجود دارد. میزان r ، بیانگر رابطه مثبت است. در واقع هر چه شیوه مقابله با استرس هیجان مدار باشد میزان رفتارهای پرخطر افزایش می یابد.

جدول ۹. ضرایب همبستگی بین شیوه ی مقابله با استرس به صورت اجتنابی با رفتارهای پرخطر

متغیرها	تعداد	همبستگی	متغیر پیش بین (اجتنابی)
متغیرهای ملاک			معنی داری
خشونت	۱۰۰	۰/۷۲	۰/۰۰۱
وندالیسم	۱۰۰	۰/۸۹	۰/۰۰۱
مصرف مواد مخدر	۱۰۰	۰/۶۷	۰/۰۰۱
مصرف مشروبات الکلی	۱۰۰	۰/۹۸	۰/۰۰۱
روابط جنسی ناسالم	۱۰۰	۰/۹۸	۰/۰۰۱
رفتارهای پرخطر	۱۰۰	۰/۹۲	۰/۰۰۱

جدول ۱۰. نتایج تحلیل واریانس (ANOVA) پیش بینی رفتارهای پرخطر بر اساس شیوه های مقابله با استرس

آماره	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	معنی داری
رگرسیون	۱۲۵۱۳۴/۰۱۲	۳	۴۱۷۰۸/۰۰۴	۱۸۷۱/۹۳۴	۰/۰۰۱
باقیمانده	۲۱۳۸/۹۴۸	۹۶	۲۲/۲۸۱		
مجموع	۱۲۷۲۶۲/۹۶۰	۹۹			

بر اساس سطح معنی داری ۰/۰۰۱ بین شیوهی مقابله با استرس به صورت اجتنابی و مؤلفه های رفتارهای پرخطر رابطه معنی دار وجود دارد. میزان t ، نشان دهنده رابطه مثبت معنی دار است. در واقع هر چه شیوه مقابله با استرس به روش اجتنابی باشد میزان رفتارهای پرخطر افزایش می یابد. با توجه به جدول فوق سطح معنی داری $P = ۰/۰۰۱$ از سطح احتمال خطا $\alpha = ۰/۰۵$ کمتر است، که بیانگر معنی دار بودن معادله خطی می باشد.

جدول ۱۱. ضرایب بتای پیش بینی رفتارهای پرخطر بر اساس شیوه های مقابله با استرس

متغیرهای پیش بینی	بتا	خطای معیار برآورد شده	معنی داری
مسئله مدار	-۰/۷۵۴	۰/۷۸	۰/۰۰۱
اجتنابی	۰/۸۱	۰/۱۰۵	۰/۰۰۱
هیجان مدار	۰/۱۷۶	۰/۱۰۱	۰/۰۰۱

با توجه به جدول فوق مقدار بتا نشان دهنده β این است که شیوه β مقابله با استرس هیجان مدار بیشترین سهم را در پیش بینی رفتارهای پرخطر دارد.

جدول ۱۲. خلاصه مدل رگرسیون چندگانه پیش بینی رفتارهای پرخطر بر اساس جهت گیری مذهبی درونی/ برونی و شیوه های مقابله با استرس

R	مجذور R	R تعدیل شده	خطای معیار برآورد شده	آماره واتسون
۰/۹۹	۰/۹۸	۰/۹۸	۴/۷۲۰۲۴	۱

رفتارهای پرخطر جوانان را پیش بینی کنند؛ یافته ای که تایید کننده تحقیقات قبلی است. در خصوص متغیر جهت گیری مذهبی، نتایج این تحقیق با بسیار از تحقیقات خارجی چون DelMar Sánchez – Fuentes؛ Loureiro و Donahue و تحقیقات داخلی چون شکیب و جمالی^{۲۸} و کلاته ساداتی و همکاران^{۲۹} همسو می باشد.

از نگاه نظری، Wulff^{۳۰} بر این باور است که هر چه فرد به لحاظ مذهبی بالاتر و دارای کنترل و محافظه کاری بیشتر باشد، رفتارهای پرخطر کمتری را تجربه می کند. داشتن ارتباط قوی با یک قدرت برتر در قالب جهت گیری مذهبی درونی به نوعی ایمان درونی و پاکیزه مربوط می باشد که اساسا یک نیروی مثبت فطری است. این نیرو بعنوان نیروی نظم دهنده رفتار نقش کلیدی در سلامت روانشناختی دارد.^{۳۱} در اصل، داشتن جهت متعالی در زندگی حالتی است که فرد در آن دچار آرامش و قطعیت شده و از خود بیگانگی دور می شود؛ وضعیتی که در نهایت باعث کاهش رفتارهای انحرافی و پرخطر می شود و دچار بیگانگی از خود می شود، مقوله ای که توسط فروم تاکید شده است. مطالعات نشان داده است.^{۳۲}

همچنین، در تبیین دیگر، Allpor با تاکید بر رابطه منفی بین جهت گیری مذهبی درونی و رفتارهای پرخطر چنین ادعان میدارد

همان گونه که در جدول فوق مشاهده می شود هر کدام از متغیرهای جهت گیری مذهبی درونی/ برونی و شیوه های مقابله با استرس در مجموع ۰/۹۸ از واریانس متغیر ملاک (رفتارهای پرخطر) جوانان شهر تبریز را تبیین نموده اند.

در کل، نتایج بدست آمده بیان می دارد بین جهت گیری درونی و تک تک متغیرهای رفتارهای پرخطر (خشونت، رفتارهای وندالیسمی، مصرف مواد مخدر، مشروبات الکلی و روابط جنسی ناسالم) همبستگی منفی معنی دار و بین جهت گیری مذهبی برونی با متغیرهای رفتارهای پرخطر، همبستگی مثبت معنی دار وجود دارد که در این بین مصرف مشروبات الکلی و روابط جنسی ناسالم نسبت به متغیرهای دیگر بیشترین رابطه معنی داری را نشان داده اند. بعلاوه، نتایج حاکی از همبستگی منفی بین مقابله با استرس به روش مسئله مدار با رفتارهای پرخطر و همبستگی مثبت به روش هیجان مدار و روش اجتنابی با رفتارهای پرخطر است.

بحث

یافته های حاصل از این تحقیق نشان می دهد که جهت گیری مذهبی درونی/ برونی و شیوه های مقابله با استرس قادر هستند

به خصوص روابط جنسی ناسالم، رابطه مثبت معنی‌دار وجود دارد؛ می‌توان مجدد از اهمیت و اولویت بازگشت انسان به خود و خدا صحبت کرد. قرن اخیر قرن بازگشت به مذهب، معنویت و اخلاق نامگذاری شده است.^{۱۵} انسان سرگشته و ناامید از ناملایمات و سختی‌های حاصل از زندگی ماشینی و صنعتی خلاء وجودی و معنوی عمیقی را احساس می‌کند، که جز با پناه بردن به معنویت، اخلاق، ارزش‌ها و ماهیت فطری و اصیل خود، طعم شیرین خوشبختی و آرامش را تجربه نخواهد کرد. در خصوص رابطه بین جهت‌گیری درونی/ بیرونی و رفتارهای پرخطر چنین می‌توان نتیجه گرفت که مطالعه همه جنبه‌های زندگی انسان چه از لحاظ فیزیولوژیکی و چه از لحاظ متافیزیکی و تأثیر آن‌ها بر رفتارها برای جلوگیری از سرکشی انسان به عنوان موجودی که به طور مداوم مجبور به انتخاب و تصمیم‌گیری است ضروری بوده و بر اساس چنین مطالعاتی، امروزه روانشناسی وجودگرا ضمن تأکید دوباره وجود انسانیت بنیادی در بشر، به کشف هویت فرد و معنی زندگی و وجود تأکید می‌کنند.^۸ بعلاوه، امروزه، بر اساس نگاه مدیریت کل گرایانه‌ی استرس، همبستگی و پیوستگی انواع تواناییهای شناختی، هیجانی، معنوی و جسمانی انسان برای داشتن ذهنی توانمند با سلامت روانشناختی بالا نیاز است.^{۱۶} در کل، چنین می‌توان گفت که بر اساس تجربه‌ها و تحقیقاتی که تاکنون انجام گرفته شده نوع جهت‌گیری مذهبی اشخاص و همچنین این که در مواجهه با حوادث روزمره زندگی‌شان از چه نوع سبک‌های مقابله با استرس استفاده کنند در پیش‌گیری یا وقوع رفتارهای انحرافی آن‌ها نقش دارد؛ یافته‌ای که مورد تأکید این مقاله نیز می‌باشد. از محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان به مواردی چون روش نمونه‌گیری در دسترس، چگونگی جمع‌آوری داده‌ها به صورت خودگذارش دهی، تعداد نمونه آماری پایین و همچنین محدود بودن نمونه به منطقه‌ی خاص جغرافیایی اشاره کرد. در راستای استفاده از نتایج این تحقیق، پیشنهاد می‌شود با مطالعه‌ی نتایج حاصل از تحقیقات مربوط به جهت‌گیری مذهبی درونی مداخله‌های آموزشی جوانان در مدارس و دانشگاه‌ها به این سمت سوق داده شود. همچنین، پیشنهاد می‌شود با مطالعه، شناخت و درک معنی زندگی متعالی، جوانان از ابتدای نوجوانی یا شروع مدرسه با اصل و بنیان اعتقادات مذهبی آشنا شوند. در خصوص پیشنهاد های پژوهشی نیز، پژوهشگران بعدی می‌توانند رابطه بین جهت‌گیری مذهبی با رفتارهای پرخطر را با تکیه بر دامنه‌ی سنی متفاوت بررسی کرده و تحقیقات مشابهی در مناطق دیگر جغرافیایی با فرهنگ‌های مختلف انجام داده و با افزایش تعداد نمونه، پایایی نتایج تحقیق را بهبود بخشند.

که باورهای متعالی و مذهبی درونی با ایفای نقش هدایت‌کننده باعث رهایی انسان از فشارهای روانی و اتخاذ روشهای درست مقابله می‌شوند.^{۲۱} Frankl نیز چنین می‌پندارد که دینداری امری فطری و ناهشیار بوده و برای رفاه روانی انسان نباید سرکوب شود. به باور وی، داشتن باورهای مذهبی متعالی مانع از احساس پوچی و بیهودگی است؛ یعنی پرکردن خلا وجودی با باورهای متعالی می‌تواند بر رفتارهای سالم انسان اثر مثبت گذاشته و مسیر رفتارهای انحرافی و روان‌آزردگی را مسدود نماید.^{۱۱} همچنین، در خصوص این یافته که شیوه مقابله با استرس مسئله مدار با رفتارهای پرخطر رابطه‌ی معنی دار منفی و مقابله هیجان مدار رابطه معنی دار مثبت نشان داده است؛ چنین می‌توان نتیجه گرفت که جوان امروزی علاوه بر محافظت از بعد متعالی خود، نیازمند یادگیری روشهای درست رفتار در زمان تجربه آشفتگی و فشار روانی است. در واقع، جوانان جهان امروز در روبه‌رو شدن با انواع خواهش‌های جامعه، مدام در حال تجربه تنش، خستگی روانی و ناکامی هستند؛ و اگر نتوانند با مدیریت درست در برخورد با استرس، از وجود خود دفاع کنند؛ لاجرم به مصرف الکل، مواد مخدر، روابط جنس ناسالم و انواع رفتارهای پرخطر دست خواهند زد؛ مساله‌ای که توسط تحقیقات متعدد تایید شده است.^۲ از نگاه نظری، دارا بودن مهارت استفاده از شیوه مقابله با استرس مساله مدار نوعی چتر حمایتی برای دوری از پرخاشگری، تکلنشگری، خشونت و دیگر رفتارهای هیجان محور است. در اصل، باور بر این است که مقابله‌های هیجان مدار به سازگاری پایین، استرس بالا می‌انجامد.^{۲۳،۱۷} مدیریت هیجانی در برخورد با فشارهای روانی و استفاده درست از شناخت رشدیافته در شکل مقابله‌ی مساله مدار می‌تواند در نهایت به سیستم روانی قوی تر منجر گردد؛ یافته‌ای که در انواع تحقیقات به آن اشاره شده است.^{۲۸} طبق تعریف مدیریت کل گرایانه‌ی استرس، تلفیق توانایی‌های ذهنی، جسمانی، معنوی و هیجانی برای توانمند سازی انسان لازم است.^{۱۸} برای نمونه، از نگاه شناختی رفتاری، باور بر این است که استفاده از روشهای مقابله‌ی ناکارآمد و آشفته ساز باعث سازگاری پایین با رویدادهای استرس‌زا می‌شود و افرادی که از این راهبردها استفاده می‌کنند، روان رنجوری بیشتری را تجربه می‌کنند؛ در حالیکه استفاده از مقابله‌ی مساله مدار با سازگاری بیشتر و سلامت روان ارتقا یافته تری همراه است.

نتیجه‌گیری

با توجه به نتایج تحقیق حاضر مبنی بر اینکه بین جهت‌گیری مذهبی درونی با تک تک متغیرهای رفتارهای پرخطر همبستگی منفی معنی‌دار و بین جهت‌گیری مذهبی بیرونی با رفتارهای پرخطر

سپاسگزاری

محققان از تمامی یاری کنندگان و شرکت کنندگان در مطالعه به خصوص از جوانان ۱۹ تا ۲۵ سال شهر تبریز جهت همکاری در پاسخ به پرسشنامه قدردانی می نمایند.

مشارکت پدیدآوران

فاطمه عزتی عبدالجبار، انجام مطالعه و نگارش آن را به عهده داشتند و مرضیه علیوندی وفا به عنوان راهنمای علمی و مشاور تخصصی بودند.

منابع مالی

منابع مالی ندارد.

دسترس پذیری داده ها

داده ها بدلیل ملاحظات حریم خصوصی/ محدودیت های اخلاقی در صورت درخواست قابل دسترسی خواهد بود.

ملاحظات اخلاقی

در انجام تمام مراحل تحقیق، اصول و ملاحظات اخلاقی حاکم بر دستورالعمل کمیته اخلاق دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز مورد توجه بود. در اصل، قبل از انجام تحقیق، موارد پایه در خصوص تکمیل پرسشنامه ها به شرکت کننده توضیح داده شد و شفاف گردید که در امانت داری اسامی و یافته ها، موارد اخلاقی رعایت خواهد شده و از یافته ها صرفا در جهت افزایش دانش و بهبود شرایط انسانی استفاده خواهد شد.

تعارض منافع

محققین این پژوهش منافع متقابلی از تالیف و انتشار این مقاله ندارند.

References

1. Shobkalai, Z. & Jafari, Sh (2019). Risk taking in adolescents, first edition, Tehran; Ganjur Publications. (Persian).
2. Ghaemifar, H (2018). Vandalistic behaviors and the possibility of committing crimes in the future, third edition, Shiraz; Ilaf Publications. (Persian).
3. Gurban Hosseini, A, A (2019). New research in drugs and addiction, Tehran; Sepehr publication. (Persian).
4. Abbachi, M (2015). Criminal rights of children in United Nations documents, second edition, Tehran; Majd publication. (Persian).
5. Mohseni Tabrizi, A (2017). Vandalism, first edition, Tehran University Publications. (Persian).
6. Ahmadi, H (2016). Social psychology, third edition, Shiraz; Shiraz University Press. (Persian).
7. Smith, A. J. (1979). Religion and the New psychology. Garden city, N.Y: Doubleday.
8. Wulff, D (2006). Psychology of religion, first edition, Tehran; Roshd Publishing. (Persian).
9. Shamlou, S (1388). Schools and theories in personality psychology, 9th edition, Tehran; Growth. (Persian).
10. Goggin, Kathy, Vanessa L., Malcarne, Thomas S., Murray, Kimberly A., Metcalf, Kenneth A. Wallston.(2007), Do Religious and Control Cognitions Predict Risky Behavior II. doi:10.1007/s10608-006-9091-0
11. Frankl, V. (1975). The unconscious God: psychotherapy and Theology. New York: simon and Schuster. Expanded translation of Ber unbewupte Gott (1948).
12. Freud, S (1342). The future of one idea, translated by Razi, first edition, Tehran; Roshd Publishing. (Persian).
13. Palmer, M (2016). Freud, Jung and Dean, translated by Mohammad Dehganpour, Gholamreza Mahmoudi, Tehran; Roshd Publications. (Persian).
14. Najafi Tawana, A (2012). Children's abnormality and delinquency from the perspective of criminology, Tehran; Rah Tarbiat Publications. (Persian).
15. Zare' Jamalabadi M, Afshani SA. (2022) Structural Model of the Association between Spiritual Health and Self-Esteem in Students of Yazd Farhangian University and the Mediating Role of General Health. J Community Health Research, 11(4): 307-317. doi: 10.18502/jchr.v11i4.11647
16. JanboZorgi, M (2006). Religious orientation and mental health. Research Journal of Faculty of Medical Sciences, Shahid Beheshti University of Medical Sciences and Health Services. Volume 31, Number 4, pp. 350-345. (Persian).
17. Scarpa, Angela, Haden, Sara C. (2006), Community Violence Victimization and Aggressive Behavior: The Moderating Effects of Coping. Virginia Tech, Department of Psychology, 32(4), 502 - 515. doi.org/10.1002/ab.20151
18. Thuen, Elin., Bru, Edvin. Ogden, Terje. (2017), Coping Styles, Learning Environment and Emotional and Behavioural Problems. Scandinavian Journal of

- Educational Research, 51(4), 347–368. doi:10.1080/00313830701485460
19. Currie, G (1937). Methods and theories of group counseling, translated by Faezeh Askari, Maryam Khodabakhshi, Dr. Mahnoush Darwini, Farnaz Askari, 6th edition, Tehran; Shabnam Danesh Publications. (Persian).
 20. Onwuegbuzie, A. J. & Collins, K. M. T. (2007). A typology of mixed methods sampling designs in social science research. The Qualitative Report, 12(2), 281-316. doi: 10.46743/2160-3715/2007.1638
 21. Allport, G.W. (1978). Waiting for the Lord: 3 Meditations on God and Man. Edited by P.A. Bertocci. New York: Macmillan.
 22. zizi Moein M, Janbazragi M, Mohebi S. (2024). Structural Modeling of the Relationship Between Religious Adherence and Mental Health Mediated by Psychological- spiritual Transformation. Health Spiritual Med Ethics; 11 (1):29-36. doi: 10.32598/hsmej.11.1.495.2
 23. Monajati S, Amini N, Jaafarinia G. (2022). Predicting the Tendency to High-Risk Behaviors Based on Psychological Flexibility and Attachment Styles in Male and Female High School Students. IEEPJ. 4(1), 92-102. Doi: 10.52547/ieepj.4.1.92
 24. Zadeh Mohammadi, A, Ahmadabadi, Z and Heydari, (2018). Compilation and review of the psychometric characteristics of risk-taking scale for Iranian adolescents, Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology, 17 (3), 218-225. (Persian).
 25. DelMar Sánchez - Fuentes M, Santos – Iglesias, (2014). P, Sierra JC. A systematic review of sexual satisfaction. Int J Clin Health Psychol;14(1), 67-75. doi.org/10.1016/S1697-2600(14)70038-9
 26. Tavares Loureiroa, Rezende Coelhoa, Coutinhob, Borgesa, & Lucchettic, (2018). The influence of spirituality and religiousness on suicide risk and mental health of patients undergoing hemodialysis. Federal University of Juiz de Fora, Brazil, Comprehensive Psychiatry 80, 39–45
 27. Donahue, J. M. & Benson, H. (1995). "Religious and wellbeing of adolescents", Journal of Social Issues, 51(2), 145-160.
 28. Ameri Z, Mirzakhani F, Nabipour AR, Khanjani N, Sullman MJM. (2017). The Relationship Between Religion and Risky Behaviors Among Iranian University Students. J Relig Health. Dec;56(6):2010-2022. doi: 10.1007/s10943-016-0337-1.PMID: 27990616.
 29. Kalate Sadati, A, Hijazi, H and Moradinejad, E (2018). The relationship between religiosity and high-risk behaviors in Yazd city, Women's Quarterly in Development and Politics (Women's Research), 17th year, number 1. (Persian). doi: 10.22059/jwdp.2019.274299.1007577
 30. Wallston, (2007). Do Religious and Control Cognitions Predict Risky Behavior II Development and Validation of the Sexual Risk Behavior-related God Locus of Control Scale for Adolescents. Cogn Ther Res (31),123–139. doi: 10.1007/s10608-006-9090-1